

FİKİRLER

İZMİR HALKEVİ DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

<i>On Dördüncü Dil Bayramı</i>	Dr. Abdülkadir Karahan
<i>Barış Mes'elesi İctimaî Darvenizm</i>	Rahmi Balaban
<i>Donanmamız İzmir Limanında</i>	Garra Sarmat
<i>Bir Ahlâk Felsefesi</i>	Dr. Ziya Somar
<i>Yakın Çağlarımızın Tiyatro Tipleri</i>	Kemal Kâmil Aktaş
<i>Ege Bölgesi Oyunları</i>	Mahmut R. Gazimihal
<i>Donanmamız İzmir Sularından Ayrılırken</i>	Dr. Abdülkadir Karahan
<i>Toprak Kanununun Veterinerlik Cephesi</i>	Dr. Vet. S. Şükrü Pamırtan
<i>Sabah Uykusu</i>	Kemal Göksel
<i>Eski Türk Metinlerinden Bir Belge</i>	T. Işıtman
<i>Elesgerin neşr edilmemiş Şiirleri</i>	Hikmet Dizdaroğlu
<i>Gençlik Sahifesi</i>	
<i>Halkevi Haberleri</i>	

MC

Fikirler

İZMİR
Halkevi Dergisi

Sayı : 322 - 323

1 Ekim 1946

On Dördüncü Dil Bayramı

Dr. Abdülkadir Karahan

*Dil Bayramının XIV. Yıl dönümünde (26 - 9 - 1946) İzmir Halkevinde Atatürk
Lisesi Edebiyat Öğretmeni Dr. Abdülkadir Karahan tarafından yapılan konuşma.*

Sayın İzmir büyükleri, Arkadaşlar;

Dil bayramımızın XIV. Yıl dönümünde-
yiz. 1932 Eylülünün 26. günü Dolma-
bahçe sarayında toplanan Birinci Dil Kurul-
tayının yıl dönümlerini, bir milli bayram
haline yücelten düşünce ve duygunun asil
bir anlamı vardır. İlk anda dini, milli ve
askeri bayramlar yanında bir dil bayramı-
nın varlığı üzerinde tartışmalar olabileceği
hatıra gelebilir. Yine ilk anda bizden başka
diğer ulusların da böyle bir bayramı olup
olmadığı sorusu üzerinde durulabilir. Ancak
bizim dil davamızın genişliği, önemi ve
gelişimi gözönüne getirilecek olursa bütün
tereddütler, şüpheler silinir sanıyoruz.

Arkadaşlar, Türk dili, dünya dilleri ara-
sında en eski, en güzel, en kurallı bir dil-
dir. İlk medeniyet üzerinde nasıl Türk
milletinin bir damgası varsa, ilk gelişen ve me-

deni eserleri deyimlendiren diller içinde de
öylece Türk dili bir altın ışık gibi parıl-da-
maktadır. En eski zamanlarda bütün Türk-
ler bir tek ana dili ile konuşurlardı. Bu
dil o zamanlara göre ileri bir medeniyet
dili idi. Yalnız bize o dilin yazılı belgeleri
erişemediği için kesin söz söyleyemiyoruz.
Bununla beraber daha bu günkü modern Av-
rupa dilleri ve edebiyatları şekillenmemiş-
ken bizim Orhun yazıtları aracı ile çağımı-
za gelen belgelerimiz, dilimizin 1200 Yıl
önce ne kadar elverişli şartlarla bir edebi-
yat dili haline geldiğini belirtmektedir. Yine
böylece Orta Asyadaki kazılar, bilimsel
araştırmalar daha başka eserler-
le de taçlanmış KökTürk ve Uygurlar
zamanlarındaki Türk diline dair geniş-
çe etütlerle ufkumuzu aydınlatmıştır.
İslam'ın Türkler arasında yayılmasından
sonra yazılmış olmakla beraber Divanü Lü-

gât-it-Türk'teki halk şiirleri, savlar... da bize en eski dilimiz ve edebiyatımızın saflığı, arılığı ve ifade kuvvetini bir defa daha göstermiş bulunuyor.

Biz Türkler asker, kahraman ve göçebe bir hayat sürmenin sonucu olarak kıt'alar kazanmış, ancak türlü sebeplerle bilerek ve ya bilmiyerek dilimizin düzenini, saflığını bozmuşuz. İnandığımız her yeni şeye asıl hayat veren bir hızla islamlık çerçevesine girdikten sonra onun sağ kolu olduk. İslamlık uğrunda yalnız döğüşmekle kalmadık, İslâm dininin türlü icablarına gönülden gelme bir bağlılıkla uyduk. O derecedeki kur'an dili olduğu için Arapçayı, ilim dili olarak tanıdık. Eserlerimizi ya arapça yazmağa, yahut arapça sözler, deyimlerle süslemeğe özendik. Bir taraftan bu arapça etkisi almış yürümüşken, öte yandan şiir ve edebiyat dilidir diye de Farsçaya dadandık. Öyleki Türk devletleri içinde hükümdarlardan, İran dilini âdeta yeniden yapan sanatkârlara sonsuz bir yakınlık gösterenler ve onları koruyanlar çıktı. Türkçe yavaş yavaş yazı dili, edebiyat dili olarak ihmal edildi. Ama asıl geniş halk tabakası, ana dilini yine her şeyden aziz tutuyordu. Halk şairleri, ozanlar yine köy kahvelerinden derbeyi köşklerine kadar her yerde, okumuş adamların sanatından çok rağbet görüyordu, Halk değişmemişti. Lâkin halkın başındaki idare, halkın önderi olmak gereken bilgiç sınıf, halktan ayrılmıştı. Osman oğulları devletin en parlak günlerinde kitap ve konuşma dilleri arasındaki fark ta son sınırlarına doğru taşıyordu. aksama devlet mekanizmasının her parçası ile birlikte edebiyat ve bilim dilinde de kendini gösterdi.

1939 Tanzimatına böylece girdik. Burada bir noktaya dokunmak yerinde olacak. İlim dili ile konuşma dili arasında diğer medeni milletlerde ve bu gün bizde de elbette ayrılıklar vardır ve yarın da olacaktır. Her

bilim dalının kendine has terimleri olmak gerekir. Bir bakkalın bir tıp kitabını anlamasına lüzum da yoktur. Fakat her vatandaşın bir şiir kitabını, bir hikâyeyi, bir tarih araştırmasını, nebileyim bir kanunu, bir buyruğu anlaması vatandaşlığının ona verdiği haklar arasında sayılabilir.

İşte bizde bu yoktu, şöyle böyle okuma yazma öğrenen bir adam ne bir divandan bir şey anlar, ne bir fıkıh kitabını okuyup bilgi edinebilir; ne bir münşeat mecmuasındaki parçanın nedemek istediğini çöze bilirdi.

Tanzimattan sonra başta Şinasi ve Namık Kemal Olmak üzere edebiyatta ve Mitatpaşa, Ali Suavi gibi zatlar sayesinde siyasal hayatta başlayan kıvılcımda, halkçı ruh, milliyetçi duygu etkili oldu. Gerçe hemen meyvaları görülmedi amma konumuz olan dilde gerçek bir gelişim belirdi. Hele Türkçüler dediğimiz büyük insanlar, özellikle Ziya Gökalp nesli, dil sadeleşmemizin kahramanları arasına girdi.

Bütün Bunlara rağmen eğer Atatürkün her tuttuğunu ileriye ulaştıran elleri dil davasına da dokunmasaydı, dilimizin bugünkü duruma erişmesine imkân olmazdı. "İş. nazariyatın hâkim ve amiridir" sözü bir gerçeğin ifadesidir. Atatürk iş adamı, yapıcı adamdı. Dil propleminin millet çapındaki önemini düşünerek, Türk dilini kendine layık duruluğa, olgunluğa, imrenilir güzelliğe yüceltmek kararını verdi. En yakın arkadaşı ve uzun yıllar Başbakanı olan İsmet İnönü de ona bu davada daima diğer büyük işlerde olduğu gibi yardımcı oldu. Ve işte 26 - Eylül - 1932 de ilk kurultay sevgili Atatürkün işaretiyle toplanıp geniş kararlar aldı. O günden bu güne kadar bir çok ilerlemeler gördük. Aşırı kıvılcımlar olmadı değil. Bazan fazla açıldık. Bazan yollarda

(Devamı say 7 de)

Barış Meselesi : 4

Rahmi BALABAN

İÇTİMAÎ DARVENİZM

Darvenizme göre biyolojinin temel kanunu : hayat mücadelesidir. Her canlı varlık: varlığı muhafaza, elemenden kaçma, hazza ulaşma yolunda çırpınır. Ve bu, hayat ile başlayan bir çırpındır. Canlı, bu didişme ve çırpınmalarla muhitine intipak eder. Bununun sonunda elde ettiği vasıflar, veraset yoluyla kendinden sonraki nesillere geçer. Bu normal üstü takâmül ile yüksek ırklar teşekkül eder.

İntibak, tabii istefa, veraset : Te-kâmül işte bu üç temele dayanır. İnsanda bu kanunların çarkına takılıdır. Tabiatın çocukları arasında, insan, yırtıcı hayvanların yanında, zayıf kalır. Ne sayede insan, hayat mücadelesinde yırtıcı hayvanlarda da üst oldu.

— Zekâ kuvveti : İcat, muhakeme, istikra, istilâl ile sosyabilite neticesi olan (Koeprasyon) sayesinde.

— İnsan, nebatî varlıktan bu dereceye ne sayede yükseldi ?

1 — Siperitist filozoflara göre bu, bir ilâhî ilham ile oldu.

2 — Dincilere göre : Tanrı, insanı kendi sıfatlarında beşeri olarak yarattı da

ondan .

3 — Anpirtislere göre : İki ayak üstüne durabiliyor, elleri de bir şey tutabiliyor da ondan . . .

İnsan zekâsının parlamasını : Ribot : Bir muhtelif kuvvetler yığınıdır, der.

Maudrley bir (Eyifenomen) dır der.

İnsan zekâsının men'sei ne olursa olsun ne ad verilirse verilsin zekâ sayesinde insan, hayat mücadelesinde, hayvanları solda sıfır bıraktı.

(Zekâ — İcat) ve (iş birliği) ile insan, hemen hemen namütenahi bir kudret sahibi oldu. Teknik icatlarla tabiat kuvvetlerini kendine köle etti : Rüzgârlar, su, ateş, hayvanlar ona hep köle oldu. (İçtimai hayvan) lığı yani sosyabilitesi ile de (iş birliği) yaparak (varlık) ların en yüksek mertebesine çıktı.

••

Ama bu kudretlerini, bilhassa milletler arası münasebetlerinde hep yıkıcılığa verdi. Makyavelizmden, Napoliyondan sonra 19 cu asrın Avrupa liderleri, kuvete tapma dersini, biyoloji kanunlarından içtimai darvenizmden almağa başladılar. Biyolojik savaş me-

totlarını, içtimai mücadele alanına getirdi. Bu görüşe göre, Büyüme ve genişleme için komşusunu ezmek yalnız zaruri değil faydalıdır : Zira bu sayede ırkların kaynaşmasıyla — Yani galiplerle mağlupların kaynaşıp birleşmeleriyle — yepyeni medeniyetler doğar. Onlara göre sulh, beşeriyete zararlı bir durgunluktur.

Şüphesizki cemiyetlerde harp, birdenbire yok edilebileceğine benzemiyor. Ama biyolojik cidal metotlarıyla cemiyetlerdeki cidal metotları tamamen başka başkadır. Cemiyet: Müsterek bir gayeye bağlılık ve en kabiliyetli insanların fikir mübadelesi üzerine dayanır : Ve bu mübadele, ancak sulh ve iş sayesinde meydana gelebilir.

Sınıflar veya milletler arasındaki mücadele ve harplar ise : Fikir mübadelelerine, hayırlı icatlara az müsaittir. İnsanlığı daha ziyade ters, iptidailiğe atar.

İçtimai darvenizm, Avrupa devlet adamlarının bilhassa Almanyada hoşına gitti. Hukukçular, filozoflar, tarihçiler arasında taraftarları çoğaldı, her yerde emperyalizm habre aldı yürüdü. Ama hiç bir devlet, açıktan açığa bunu itiraf edemiyordu. Nazariyatçılar ise alenen söylenmekten çekinmiyorlardı : Hukukçu Savigni şöyle der : Hak, sükunet içinde iç kuvvetlerle yaratılmış bir şeydir. 1876 da imparator Wilhem'in doğum yıl dönümünde İhering : "Hak, tarihin bir çocuğudur. Kuvvetin önünde eğilmek borçtur," dedi. Filozof Hegel : Bir devleti, hiç bir şey harp realitesi kadar idallığına ulaştıramaz. Zira ancak harp içinde vatandaşlar, devletin eli altında olduklarını his ederler» der.

Bu zehniyete göre : Harp, dünyayı cennete çeviren bir amıldır. Harp, tarih boyunca

ca gelen bir realitedir. Her realitede rasyoneldir.

Tarihi fatalizm ve şövenlik : İşte 19 ncü asrın iki belirgin vasfı.

(Fouillée) derki : Tarih sayfeleri arasında çok kerre aslını kayıp etmiş ve aldatıcı bir şekil almış tarih olayları, halı harpın manasını ve istikbalin heyecanını his ettirip karartmaz. Ferdi çalışmalarla tarihi fataliteyi yenme ümüdünü, insanda söndürür.

Tarih : Akıl ve muhakame karşısına tabiatı hak karşısına (olup bitdiyi) Adalet karşısına kuvveti

dikmektedir. Kuvvetsiz bir akıl elinde (olması lazım gelen şey) nasıl bir (ütopi) olursa iyi aydınlanılmıyan tarih de öteden beri akıp gelmekte olan (olaylar silsilesi) ne tapar. (Allame)liği sui istimal, büyük Alman tarihçilerini müfrit milliyetçiliğe sevk etti : «Alaman milleti, en üst millettir. Dünyaya hâkim olup düzeltmeğe memurdur» dediler.

Traçke şöyle der : Bitaraf ve salt tarih, heyecanlı ve kavgacı bir millet yaratamaz.» Öyle ise şişirmek gerek : « Müsa-ha ve nur (Aufklärung) gibi boş laflara fazla ehemmiyet verdik. Sevgi nişanesi olan bu sözler artık yeter. Şimdi bir de kini deneyelim » 1870 zaferinde : « kutlu ateş yağmuru, hiddet ve gadeb fırtınası! Seni selâmlarım. Senin alevlerin arasında biz şifa bulacağız ve benim kalbim sevinç darbeleriyle seni selâmlamakta... Çelik kanatlı kartallar, ileri! Nula, Tanrı, peygamberlerle veya rüyalarıyla Alman prenslerine başka türlü şeyler ilham etmeye : Hepsı Prusyanın çevresinde birlik yaptıktan sonra yapacak iş şudur : Genişlemek, taşmak...»

Tarihçi (Momsen)de şöyle der : Tarihte büyük bir kasırga, çelik sertliğinde ve aynı

zamanda çelik yumuşaklığında olmiyan milletleri parça parça etmektedir. Zerece merhametsiz olmasıyledir ki Roma tarihi muazzamdır, güzeldir. O mağlupların inlemelerine, ölümlerin son boğuk seslerine hiç kulak asmamıştır. O, dünyadaki misyonunu kuvvetlerin her çeşidine tapan (Niçe) yi hazırlayan, (Momsen oldu, derler. (Niçe) ye göre alâk ve hak diye bir şey yoktur.

Bunlar zayıfların miriltileridir. Kuvvetli (insan üstü) ol. Ne yaparsan yap (Niçe) kadar hristiyan telâkısına karşı kâfir gelmemiştir. Niçe : Hristiyanlık tevazzü tavsiye ediyor. Pağanizm ise kuvvete insanı müthiş bir şey yapan vasıflara değer verirdi. Hristiyanlık, büyük işlere sevk yerine insana fenalığa karşı dayanmağı emir ediyor» der.

Momseni en sona kadar götüren de (Niçe) olmuştur. Makyavelin Prensi hakkında : «İnsan sevk ve idaresinin muhteşem bir tipidir» der.

* *

Milletler arası rotasının hak ve adalete dayanmadığını tarihin gelişiminin kuvvetin hile ve zulmüne dayandığını bilmiyen varmıdır?

Kuvvetli nin : (Büyüme, ben yiyeyim. Sen yeme. Ben biftek, sen kuru ve kara bir ekmek) ihtirası bütün tarih boyunca dünyayı kan ve ateşe atmıştır. Irmaklar kan akmıştır; denizler kana boyanmıştır, yıllarca bahar lâleleri kanla sulanmıştır. Ve son faciayı ise, beşer tarihi görmemiştir. Sebep : Bir milletin bir avuç liderinin (hayat sahası) teorisidir. O millet ki şimdi, 1939 za rüyasında bile kavuşmıyacaktır. Büyümenin de mahzuru olduğunu söylemiş olan (Monteskiyo) nun öte dünyada kulakları çınlasın.

Tarihin eşini kayıt etmediği bu büyük

facia karşısında dünya yuvarlağını elinde tutanlar : « Habire büyüme...» Politikasını bırakıp (dünya ahengini ve barışını) sağlayacak bir politika güdebilecekler mi ? Bütün insanlığın beklediği budur. Bunu yakın bir zaman gösterecektir. Bunu sağlarlarsa bu, dünyanın ve insanlığın gerçekten en büyük dönüm noktası olacaktır. Tarihin akışı: Kan ve ateşe değil, (el ele verip karşılıklı güven ve sevgi içinde iş) e yön olacaktır.

Makyavelizmi ve her çeşidiyle emperyalizmi mezara gömmek. Dünyayı iş ve barış dünyası yapmak : İşte bugünkü dünyayı elinde tutanların insanlık tarihine borçları.

Rahmi Balaban

On Dördüncü Dil bayramı

(Sayfa 4 ten devam)

egirlikler oldu. Fakat hiç bir zaman davanın esasına dokunulmadı. Türk dilinin özelenilir, her kavramı ifadelendirmeye elverişli, kusursuz, ahenkli ve duru bir dil haline gelmesi yıllar yılıdır Dil Kurumundan başlayarak bütün memleket aydınlarının kutsal arzularından biri olmuştur. Artık hepimizin gönlümüzde hüçra bir Anadolu köyünde de her hangi bir gazete yazısının, ilk okulu tamamlamış bir köylü tarafından kolayca anlaşılması isteği yenilmez bir duygudur. İstibdat idaresi bunu istemezdi. Çünkü demokrat değildi. Amma biz hürriyetçi ve halkçıyız. Her şeyimizin halkın son çiçeğine kadar ulaşmasını isteriz.

XIV yıldan deridir beş defa toplanan dil kurultaylarının ve Dil Kurumunun tarafından yayınlanan yüzlerce çeşitli eserin amacı budur.

Denilebilirki bu dil hareketleri, bu kurultaylar Türk demokrasinin gelişiminde ayrıca hayırlı bir rol oynamıştır. Bütün Türk halklarının aynı dille konuşmaları, aynı yazılı eserleri farksız anlamaları ve Türk dilinin kaynak sular gibi arı bir güzelliğe ulaşması aziz emelimizdir. Bu emelin gerçekleşmesini görmekten sevinç duyarak bayramımızı kutluyoruz.

Dr. ABDÜLKADİR KARAHAN

Donanmamız İzmir Limanında

Garra Sarmat

İnsanlar arasında olduğu gibi milletler arasında da hür ve şerefli yaşayabilmek bazı şartlara bağlıdır.

Tarihin bize öğrettiğine ve son iki cihan harbi ile aralarındaki İstiklâl savaşımı-zı yaşayarak gördüğümüze göre; bunların başında, hür yaşamağa haklı sayılacak ve adaletle muamele görecektik kadar kudretli olma ve yerinde bu kudretini kendini koruyabilecek gibi kullanabilme liyakati gelmektedir. Ayrıca bir milletin, geçmiş devirlerinde uğradığı müşkül durumlara karşı takındığı tavırda o topluluğun manevi gücünün kıymetli bir tarafını meydana getirmektedir.

Coğrafyaya sinmiş olan milli varlık şuuru kısa bir zamanın mahsulü olmayıp yüz yılların eseridir. O varlık üzerindeki değişiklikler de uzun zamanlar içinde tabii görülebilir.

Öyle memleket adları vardır ki bu gün onların bizim olmadığına inanmıyacak pek çok insan, bu yurttan, halâ yaşamaktadır. Bununla beraber, Cumhuriyetten bu yana Milli menfaatleri açık olarak belirilmiş bulunan yurdumuzun içinde bulunduğu şartlar altında uzun zaman yaşayarak millet şuurunu bu çaptaki yurt varlığına alıştırması işi gelişmektedir. Bu duygunun yeni baştan diri alarak olgunlaşması, kudretli olması ve adaletle muamele görmeyi kendisi için hak bilecek bir şuurun geniş ve modern anlamda yaşanması sağlanmaktadır.

Yurdumuzun Üç yanı denizlerle çevril-

miştir. Bir vakitler bu denizlerin tamamı bizim bayrağımızın buyruğu altında yaşamıştı. Ak denizin uzaklarında, bu gün bize bir Coğrafya terimi gibi gelen bazı yer adları, bilenler için, kahramanlık hatırasıyla yüklü olarak, hafızalarda, kitaplarda yaşamaktadır.

Karalarda olduğu gibi denizlerde de milli irade mizin mutlak bir üstünlük taşıdığı devirler olmuştur.

O zamanların hayatı; hatıraların nesilden nesile geçişiyle günümüze kadar gelmiştir. komşumuz olan milletlerle pek çok acı ve tatlı hatıralar bırakan münasebetlerimiz bu hayatın bir parçasıdır. Eski büyük komşularımızın bir kısmı parçalanarak Milli devletlere yerlerini bırakmışlardır. Bu arada bizde bir çok topraklarla beraber denizleri de bırakarak bu günkü, sınır ve sularımıza kadar çekilmiş bulunuyoruz. Bu tarihimizin büyük bir parçasını meydana getirir.

Bu günde, yetecek kadar denizi olduğunun şuru ile yaşayan milletimiz, Türkelâyık bir donanmayı gönlünde yaşatmaktadır.

Karalarımıza olduğu gibi denizlerimize de hâkim olduğumuzun delili, gözle görü-lerek inanılacak bir donanmadır.

Milyonları meydana getiren insan topluluğu büyük Millet işlerinde yüz yılların dene-

(Devamı asyfa 22 de)

Bir Ahlâk Felsefesine Doğru

Dr. ZİYA SOMAR

(Geçen yazıların NOTLARI)

(1) "Cemiyet, çok vakit sanıldığı gibi, ahlâka yabancı veya ahlâk üzerinde ancak ikinci derecede tesirler bırakan bir şey değildir. Bilakis ahlâkın zarurî bir şartıdır." İnsan ancak cemiyet halinde yaşadığından, ahlâkî bir varlıktır (Division du travail social, 394).

(2) Le suicide; Conséquences pratiques. Eserleri içinde en ehemmiyetli bir yer tutan bu araştırmaların sonu, bir ahlâk sisteminin teorik ve pratik prensiplerin belirtmeye varmasıdır. Bu mevzuun ana hatlarını evvelce İzmirde çıkardığımız Akademiya mecmuasında denemiştik (Sayı 2. Cemiyete uymak ve nanuslu adam).

(3) *Filhakika*, islâm ahlâkî yanında, yeni bir ahlâk teorisinin ilk ideolojik araştırılması Ziya Gökalp'ın Yeni Mecmuada çıkan makaleleri ile başlar. Bunun dışında vücutte getirilen bütün ahlâk eserleri, islâmî akidelere dayanan bir *ilmühâl* hududunu geçmez. İlk defa Bursalı Tahir efendi Türk yurdunda ve Sıratı Mustakim de bizdeki Türkçe ve arapça ahlâk kitaplarının etrafı bir listesini ve kronolojisini yaptılar. Mehmet Ali Aynî merhum, *Türk ahlakçıları* adlı eserinde, belli başlı islâm ahlâk filozoflarını incelemiştir. Bunun dışında, bir « Türk ahlâk felsefesi tarihi » henüz vücutte gelmiş değildir. Yalnız Ziyaeddin Fahri İş mecmuasında neşrettiği bir denemede « Türklerde ahlâk felsefesi » nin ilk devirlerini çizmekte olduğu gibi (Yıl 1, Sayı 1), birinci cildi çıkan *Ahlâk tarihi*'nde de, eski yunan ahlâk felsefesinin, bizim Türk ve islâm ahlâk düşüncemizdeki tesir ve akislerini belirtmeye çalışmaktadır. Baş taraftaki notlarda, Darülfunun kadromuzda ve onun dışında ahlâka ait kelâmî eserlerden bahsedildiği için burada tekrara lüzum görmüyorumuz. Yalnız, zamanımızda felsefe öğretmeni Tezer Ağa oğlunun yazdığı *Türk ahlâkının ilkeleri*'ni de bu *Keşâmî ahlâk ilmühallerinden* bir örnek diye kabul edebiliriz.

4 Daha önce içtimaiyat mecmuasında Ziya Gökalp « ahlâk içtimaiçi midir? başlıklı bir yazısında, Durkheim'in *Détérmination du fait moral* adlı makalesini hulâsa ediyor. (S. 112 — 116 Mehmet Emin ahlâk ne vakit ilim olabilir? Başlıklı bir makalede, yine aynı sosyoloğun fikirlerini çeviriyor ve ahlâkın nazari bir ilim olamayacağını ve «Şe'niyeti ahlâkiye'nin ilmi tetkikata olabileceğini ve olması lâzımgeldiğini ileri sürüyordu. Halbuki aynı muharrir, bir sene sonra çıkacak bir mecmuada (Düşünce : Sayı 1) «İçtimaiyat ve kıymet hükümleri başlıklı bir yazısıyla, bu tesirden ayrılmaya ve müsbet sosyoloji yanında, piskolojinin rolünü tanımaya çalışmaktadır : «İstikbal hakkındaki mefkûrelerimizde yine felsefemizin, bütün ruhumuzun müessir olacağına, onun için ahlâk meselesinde ruhiyatı bir tarafa bırakmak kabil bulunmadığına kani oluyrum» (S. 34) Doğrudan doğruya Durkheim'i nakleden bu ahlâk düşünceleri yanında Gökalp'ın Yeni mecmuada «İçtimaiyat meseleleri adı altında açtığı ahlâk bahsinin ayrı bir kıymeti var : Bunlar prensip fikir olarak Durkheim'in *Ferdî şahsiyet* ile, *İçtimai şahsiyet* arasındaki *Antitetik* vaziyetin hareket etmekle beraber, Türk sosyolojisi hakkındaki sistematik bir görüşün sıkı dayanmakta ve varılması istenen neticeler, ancak sosyolojinin ilmi direktifleri mahiyetinde ortaya konulmakta idi. «Ahlâk buhranı» başlıklı makalede : İşte bugün içtimai iş bölümüne ilâve olarak, bir taraftan Avrupa medeniyetine gösterdiğimiz müfrit meclûbiyet, diğer taraftan cihan harbinin husule getirdiği mânevî tezellüller, zühdi ahlâkı busbütün sarımağa başlamış ve bunun netisi olarak ruhlar ve vicdanlar

Yakın Çağlarımızın Tiyatro Tipleri

Komik Hamdi Efendi ve Hususiyetleri

Kemal Kâmil AKTAS

Hamdi efendi, tiyatro tarihimizde bir devir yaratmış, zamanında orta oyununun başlı başına bir sembulü olmuş Kavuklu Hamdi adıyla tanınmıştı. Komik Hamdi doğma büyüme İstanbullu ve İyipli idi. Hamdi merhuma, komik Hamdi, İyipli Hamdi denildiği kadar Kavuklu Hamdi de denilirdi. O devirlerde soyadı olmaması yüzüden iyit lakabile anılır sözü yer tutmuş, bütün küçük, büyük meşhurlar birer lakabe sahip olmuşlardı. Hamdi efendiye İyipli denmesi Eyypte doğmuş ve orada büyümüş olduğundan idi, Kavuklu denmesi de, orta oynunda Komığın kavukla çıkışından idi. Sultan Mahmut kavuğu yasak ettiği vakit orta oyununun komiğini bu işten müstesna etmişti. Komik Hamdi efendinin orta oynuna intisabı, küçük İsmail efendi (*) nin hatıra defterine göre (1290) senelerine yani bundan (72) sene evveline rastlamaktadır.

Hamdi efendi o tarihten (1327) tarihine kadar (37) sene tamaşa âleminde bulunmuştur. Hamdi merhum tamamen cahil bir adamdı. O günkü tabirle namaz surelerini ezberden okumaktan başka bir bilgisi yoktu. ne Bir satır yazı yazmış nede eline kalem almış bir adamdı. Vaka o devirde tahsil, ve umumî kültür bugünkü derecede değildi. İptidai — ilk mektep — okumuş olmak pek çokları için kâfi sayılır, rüştiye — orta mektep — ikmal emiş olanlar mak-

(*) Küçük İsmail Ef.; orta oyunun meşhur peşkârı idi.

bül sayılır, idadı — lise — okumuş olan çok sayılır, yüksek tahsilliler hemen hemen parmakla gösterilirdi. O devirde Hamdi merhumun tamamen cahil kalışı böyle zarif bir adam için büyük eksiklik idi. Fakat Hamdi çok zeki, çok hassas ve çok ince bir ruha sahip olduğu için İstanbul şivesiyle konuşurken onun cahil bir insan olduğunu kabûl zordu. Hamdiyi gerek sahnede ve gerekse orta oynunda peşkârı karşısında görenler onun kafası dolu, okumuş bir insan kabul etmek mecburiyetinde idiler. Komik Hamdi efendi gençliğinde Eyip çarşısında bir müddet oyuncakçılık etmiş. Onu tiyatroya, orta oyuna sevk eden devrin meşhur komiği kör Mehmet efendi olmuştur. Kör Mehmet te, soyadı bulunmaması yüzünden lakap olarak kör kelimesiyle tanınırdı, Kör Mehmet Kel Hasan, Kanbur Mehmet, Sepetçi Ali Rıza Kalfa Armenak Kolacı Külhanyan, Tulumbacı Kemal maruf aktörlerin lakaplarından idi. Hamdi efendi, komik Mehmet efendi yanında feyz almış idi. Kör Mehmet, Sultan Aziz devrinden beri gelen orta oynuncularının en meşhur komiklerindendir. Küçük İsmail efendi hatıra defterinde şimdiye kakar gördüğü komikler içinde Kör Memet, Eyipli Hamdi ve Hasan efendileri birinci derecede sayar, komik Abdi, Şevki, Ali Rıza efendileri ikinci derecede görmektedir. Hamdi merhum; tulâat sahnelerini ortaya atan Büyük İsmail,

büyük Asım, kanbur Mehmet, paçavracı İsmail, Pandomimacı Todorî efendilerin arkadaşlarından biridir. Hamdi efendi ruhan halim, selim, terbiyeli ve alıngan fazla evhamlı bir zattı. Sahnede arkadaşlarını daima zor mevkide bulundurur. Bir gece rüyasında bir şey gördüğü için tam perde açılacağı zaman çıkamıyacağını söyler, oyun günlerinde gelmez, komik rolünü yapacak insan bulamamak yüzünden küçük İsmail efendi komik rolü yaptığını söylerdi. Tiyatro rejisörü küçük İsmail efendi Hamdinin bu evhamından komik Abdi efendiye kandırarak Mahlebicilikten vaz geçirmiş Hamdi efendi yerine komik Abdi efendiye ortaya atmıştır.

Hamdi, İstanbuldan İsküdar, Kadıköyüne zor geçer, denizden korkardı. Kadıköyde Kuşdili çayırında, İsküdar'da Bağlarbaşı, Çamlıca'da Libâde de, Göztepe'de, Mamada, Sarıyerde, Fındık suyunda oyun vareceği vakit yanında mutlaka küçük İsmail efendi olur, bilet almadan evvel bir elinde kesilmiş limon öteki elinde bir mendil vapura biner, denizi görmemek için güvertede ortaya oturur, vapur kalkarken sahra bastırın diye liyomonu yalar, kan, ter içinde karşıya geçerdi. Hamdi efendi arabadan da korkardı, mutlaka bineceği arabanın beygirin kulakları düşük, bir kamçı ile zor gidecek derecede kendi tabiriyle (gebeş) olacaktı. Hamdi, hayvanları uslu bulduktan sonra arabanın tekerleklerini gözden geçirir. gevşek ve vidalı olup tekerleklerin çıkması ihtimali de düşünürdü. Bu derecede evhamlı ve asabı bozuk olan bu adam nükte ve zerafetinde çok yüksekti. Ruhu bu kadar bozuk olan bu adamın sakınan göze çöp batar kaziyesine masadak şeklinde garip bir vak'a gelmiş, Şehzade başında, Şehzade camiye karşısındaki tiyatrosu tam oyun sırasında yıkılmış, Salaş tiyatroların locaları

devrilmiş, pek çok kişi yaralanmış, nihayet sahnede oyun oynamağa yemin ederek kendini orta oynuna vafk etmişti.

Hamdi efendi bu yemine tam otuz sene durmuş, onu bu yemine kefarettirerek sahneye ikinci defa çıkaran yine komik Abdi ile küçük İsmail olmuştur. Komik Hamdi, Meşrutîyetin ilânında 1908 de saraydan çıkarak yine sahne hayatına atılan Abdi efendi tiyatrosunda sahneye çıkmış ve kendi sevdiği oyunlarından (sakallı gelin) ni oynamıştır. Hamdi sahnede en çok komik Hasan efendiye seyretmekten ve onun him him gibi konuşan nüktelerinden çok hoşlanırdı. Hamdi (1912) den sonra artık çok ihtiyarlanmış, maateesüf hayatı maîşet darlığı içinde geçmiş, ona tek yardımcısı komik Hasan efendi olmuştur. her ikisinin de ruhu şad olsun.

Kemal Kâmil Aktaş

Özür dileriz

Tiyatro yazımızda Eczacı Kemal Kâmil Aktaşın geçen nüshadaki yazısında bir kaç büyük tertip hataları olmuştur. Bu hataları düzeltir, hem aziz üstadımızdan hem de değerli okuyucularımızdan büyük özürler diler : Yazının birinci sütununun onbeşinci satırında komik Hasan efendi Hüsnü gibi dizilmiş, keza yirmi sekizinci satırda (kulis) kelimesi Türk aktörleri koyuntu diye tercüme ettikleri ifade edilirken : koyuntu (koy) den gelen sokulunacak, sığınacak yer manasına geldidığı işaret edilmiştir.

Keza aynı yazının ikinci sütununun beşinci satırında suflör fısıltıları anlaşılırken tesir kelimesi teessür gibi dizilmiştir. Yazının son satırlarında meşe mantarı müsbet mantarı şeklinde dizilmiştir. Özür dileriz.

EGE BÖLGESİ OYUNLARI

Mahmut R. GAZİMIHAL
DEVLET KONSERVATUARI

IV

Fransızca İslâm Ansiklopedisinde Prof. Franz Babinger tarafından kaleme alınmış olan « Zeybek » maddesi bu yolda Georg Kappel, Charles Texier gibi batılı bilgin seyyahların önceden yayınlamış oldukları tuhaf mütalâalara bazı dürtüst cevap ve tenkidleri ihtiva etmek bakımından hayli ileri bir adım teşkil eder.. Bununla beraber Zeybeklik hakkında noksansız bir kalem denemesi meydanana getirebilmek için daha bir yığın araştırmalara ihtiyaç vardır.

Ben burada öyle bir kâmil araştırmannın sonuçlarını yayınlamak iddiasında değilim. Sadece bazı sezgilerini ve hele Prof. Babinger'e kadar hiç kimsenin kurcalamamış olduğu «Zeybek» tabiriyle ilgili bazı düşüncelerimi kaleme almakla iktifa ediyorum

Şeyh Süleyman Efendi'nin 1882 de İstanbul'da yayımlanmış olduğu Çağatay sözlüğü herkesçe bilinir. Türk Dil Kunumu bu faydalı kitabın yeni tertipli ve incelemeli bir basımını hazırlamakta ise de, şimdilik elimizde ilk basımı vardır: başlıca kururlarından biri «başka başka dil kaynaklarından gelip de aynı bir imlâ ile yazılabilen iki ve bazan üç kelimayı o tek imlâ ile kaleme alıp karşısına çeşitli anlamları sıralayivermesi»dir Meselâ *kı, ze, elif, nun* harfleriyle yazılan biri farisî diğeri türkçe iki kelimayı böylece bir arada yazar (s. 166,; bunu, ilk harfını üstün okuyarak *Hazan* ve esre okuyarak *Hızan* şeklinde ikiye ayırmak ve anlam larını şöylece bölümllemek işi size düşer:

Hazan (Farsî): yaprak dökümü...

Hızan (Türkçe): il, şube, kabile bir hane halkı

İlk harf tabii (Kh) gibi sert mahreçle okunur. Bizim «kızan» kelimemizin Çağaycadaki varlığını ancak böyle bir incelemeden sonra anlayabiliriz. Farisi ferhenklerde bu bizim kelimemiz yoktur; Kafkas ermenicesine bizden geçmiş... *Dede Korkut*'ta «çocuk» anlamıyla ve *Khizan* telâffuzuyla geçer.

Süleyman Efendi sözlüğünün 176'ncı sayfasında da üç ayrı kaynaktan gelme kelime *Ze, Ye, Be, Kaf* harflerile yazılan tek bir imlâda aynı vechile toplamıştır: hiçbir etimoloji kaygısı güdülmeden birleştirilmiş karışısına tezatlı anlamlar gelişi güzel sıralanmış. Bunları da (baş harfi üstün, esre, ince ve kalın okumâk suretiyle) Şöylece bölmek zorunda kalıyoruz:

- I) Zaybak, *Zebak* (Çağatayca): kısa boy-
lu adam ; gerdanı ve boyu
kısa olan insan
- II) Zibak: simâb, cive ve bir nevi gul-
ismi. (Bu kelimeyi - bazan
yapıldığı gibi - Zeybak oku-
mak busbutun yanlış olur ;
Çünkü esasen farisi Jive ve
Sîmak kelimelerinden muar-
rebtir ve Çağataycaya farisi
kanalıyle geçmiştir).
- III) Zıbık (Arapçadan çağataycaya ge-
çen bu kelime, Kamus müter-
ciminin incelemesine göre *Zıbb*
lâfzının musaygarı olan *Zıbık*
kelimesinden bozmadır); an-
lamlarının yeri bu yazımız
değildir. (1)

İşte bu üç kelimeden yalnız birincisi konumuzu ilgilendirmekte olup *Zeybak* sözünün çağataycadaki varlığını belirtir. Doğu diyeleklerindeki varlığına dair elimizde başkaca hiç bir sözlük şahitliği, hiç bir metin kııntısı yoktur. Doğu Anadolu'dan olarak da sadece Kars ilinin Sarıkamış ilçesine bağlı obalardan birinin adı *Zeybek köyü* olduğu biliniyor. Başka ne bir metin, ne de toponomastik kayıt şimdilik yoktur. Belki *Kızan* ve *efe* sözleri gibi *Zeybek* tabiri de doğuda mehur düştüğü nispette batıda hayatiyetini korumuş. — Neden ?

— Bu sorunun cevabını dilci tarihçi ve folklorcular ancak elbirlikli çalışmalarla ha zırlıyabileceklerdir. (1)

Çağatay sözlüğünden yukarıya almış olduğumuz «I» numaralı Zeybak sıfatının anlamında muahhar zamanlarda belirmiş kötüler (*pějoratif*) bir mecan sezildiğine ayrıca işaret edelim: çünkü, tarihteki *Zeybek*, iri yarı, kapı gibi, pehlivan, batur ve koç yigit delikanlılardan olurdu.

❖ ❖ ❖

Zeybek kelimesinin etimolojisini (Prof. Banbinger'in makalesi de dahil) hiç bir Avrupalı türkolog açıklamadığı gibi, eski osmanlı lûgatçıların hiç biri de (bu arada Bedros Kereteciyan da dahil) ele alamadılar Rum lûgatlerinde keza hiç bir iz yoktur: geçen istiklâl harbimizin tesirleri altında hazırlanan Atina Ansiklopedisini zeybek maddesinde hiç bir etimoloji imkanından söz açılmamıştır. Yunanlı bir yazar sadece zeybeğin karakteri ilk «palikarya»'nın hali arasında bir andırış araştırmıya çabalamış!! Fakat Prof. Babiuger o görüşü de haklı olarak bıyık altından karsılar.. Hayat Ansiklopedisinin Zeybok maddesinde Mehmet Turhnn Tan merhum «Zeybek tabirinin arapça Zıbak (=Civa) kelimesinden bozma-lığını ileri süren bir arap sözlüğünün halk etimolojisini» haklı olarak tenkidederse de kaynak bildirmez (1): bakhdır, çünkü cive (= Zibak) her şeyden önce köylülerin eline ve diline düşebilecek kadar yaygın bir mad de değildi; hele eski asırlar için bu bûsbu.

tün böyleydi... Şu halde, zeybek kelimesinin etimolojisi karanlık, sakat keddisi *Kalpat*, *Alpat*, *Yolrat*, *Yalpat*, *Kaypat* gibi bir yapıda özleöz türkçe bir söz olduğu günümüze kadar apaçık ve apaydınlık kalmış demekti; o suretle ki, ilk akla yakın incelemeyi aynı kelime tipini göz önünde tutmak sayesinde kolaylıkla sağlayabilmiş bulunuyoruz. Eylenceli bir bahis halindeki eski etimoloji imaları yanında aşağıdaki kendi görüşümüz akla en yatkın bir izah sayıla bilirse bizim için ne mutlu.

Kâşgarîî Mahmut sözlüğü gibi türkçenin
en eski dil-kaynaklarından Tarama ve Der-
leme sözlüklerine kadar Türk dil kurumun-
ca yayınlanmış ciltlerden beş on kitaplık
bir bilgi dağarcığı bu düşüncemizi kontrole
yetebilir.

Devamī var

(1) Bu kelime ile medlûlünün çok geç olarak Anadolu'nun bir iki yeri.de tutunmuş olduğunu Hüseyin Kâzım sözlüğünde okuduğumuz edebî metinlerden istintaç ettik. Türkçede balık avı harbası anlamına bir *Zıbkın* kelimesi varsa da, o kelime saptamak fiiliyle ilgili olup çağataycadaki imlâsı «Sapkın» dir. Üzerinde durduğumuz fiil ve kelimelerle hiç bir alakası yoktur.

(1) bu işlerde arkeologlara en az söz düştüğü halde, folklorun henüz bilinmediği yıllarda Zeybek konusu-
nu ilk ele alanlar bilâkis Ch. Texier gibi bir iki arkeo-
loğ olmuştü; bu da burada tekrarlamayı zait bulduğumuz
köksüz bir iki fareziyeye yol açmıştı. Bir kısım Yürük-
lerin etnik varlıklarıyla âdeta hristiyanı bir kaygıyla şaka
etmiş görnen bu faraziyelerin hele bir tanesi her şey
den önce akıl ve mantığı perişan eder mahiyettedir:
Türk bilginini sinirlendirdiği nispette bir iki Yunanlı ya-
zarca bilâkis memnnnlukla karşılanmıştı. Prof. Babinger
onları cevaplandırmıştır

(1) Bu knyňağın Çağatay Lûgatı olmaması muhtemeldir.

DONANMAMIZ İZMİR SULARINDAN AYRILIRKEN

Dr. Abdülkadir Karahan

9 Eylül Kurtuluş şenliklerinin başlayacağı günlerde, şanlı Donanmamız da İzmir sularını sevindirdi. Bir haftayı aşan bir zaman fasılası içinde Egeliler: kruvazör, muhrip, denizaltı, Avcıbotu... gibi çeşitli deniz harp vasıtalarının mavi sulara Türk bayrağını dalgalandırarak silâhlarını birer koruyucu işret halinde hür ufuklara çevirdiklerini top sesleriyle selâmlandıklarını sevinç duyarak gözlediler. 8-9 gün İzmir sokakları, Fuar.. beyaz elbiseli denizcilerle doldu, taştı. Her türden mavnalar, motörler, sandallar, şarpiller.. Konak hizalarından Pasaporta doğru sıralanmış olan sevgili gemilere binlerce ziyaretçi taşıdı, durdu. Donanma şerefine ziyafetler, balolar birbirini izledi. Ve nihayet bu güzel ve ılık Eylülün ikinci yarısına bastığımız tarihte, yine ağır ağır, sevgi, heyecan, bağlılık hislerinden örülmüş sıcak bir samimiyet içinde Deniz Kahramanlarımızı uğurladık.

Ben ilkin 8 Eylül Pazar günü Yavuzu gezebildim. Sonra sayın Donanma Komutanı Âmiral Mehmet Ali Ülgen'in muvafakaleri ile Gayret Muhribini, Dumlupınar Denizaltısını, AB. I Avcıbotunu esaslı surette görüp inceleme fırsatını buldum.

Gördüklerimi kısa ve eksik te olsa yazmak ve İzmirliilerin, şanlı donanmamıza, şükran hislerini iletmek arzusudur ki, burada konuşmama vesile oldu.

Güneşli, sakın ve güzel bir sabah serinliğinde Sayın Âmiralın gönderdikleri genç,

yakışıklı ve denizcilik bahislerindeki bilgisi gıpta edilecek kadar kuvvetli bir yüzbaşı ile yepyeni ve tertemiz bir motöre binerek açıldık. Deniz yüzbaşı Edip Ağıcı parmaklarıyla, ilerimizde dizilmiş duran muhripleri sayıyordu: İşte Gayret, işte Muavenet ve işte biraz ötede Sultanhisar ve Demirhisar. Daba uzaklarda Yavuz, Hamidiye, Mecdiye.. bolu boyuna uzanmış birer dev gibi heybetli duruyor. Dumlupınar, Oruç Reis, Murat Reis, Burak Reis, Birinci İnönü Denizaltıları sahil boyunca başları denizden çıkmış ejderler halinde uyuyor sanki.. Onların yanında bir az aralıkla bir kaç avcıbotu üstü çadır bezile örtülü seyyar deniz köşkerlerini andırıyor.

Gayret'te bizi karşılayan seyir subayı Yüzbaşı Nejat Tanguç'un hem açıklamalarını dinliyor, hem dolaşıyoruz. Geceleyin büyük gemilere baskın yapan, karakol vazifesi gören, konvoylara refakat eden muhriplerin: Artan hava kuvvetleri karşısında taşıyacağı silâhların önemi üzerinde duruluyor ve tonajlarının yükseliş sebepleri anlatılıyordu. Gemi tiplerinin ayırt edilmesinde Sür'at, zırh ve silâh gibi vasıfların oynadığı roller üzerinde fikirler yürütülüyordu; Rus Japon Harbi (1905), Birinci ve İkinci Cihan Harpleri (1914 ve 1939)'nin ortaya koyduğu zaruretler, gelişmeler, Uçak ve denizaltı tehlikelerine karşı korunma çareleri belirtiliyordu. Bu suretle Gayret'in neden 235 tonluk ve çok techizatlı olduğu ko-

laylıkla anlaşılmış oldu.

Bu yeni lider gemisini gezerken ferahlık hissediyordum. Tekmil topları havaya çevrili olan bu destroyer su üstünde de pek güzel ateş etmektedir. Bu daha çok hava savunma gemisinde Başüstü'nde dört adet büyük top bulunmaktadır. İçini gördükçe temizliğine gıpta ettim. Erlerin yattığı hammaklar, erbaşlara yataklık eden kanepeler, yüksek rütbeli subayların kamaraları hep rahat ve tertemiz. Gemide bir Türk mamulâtı olan sis şamandıraları, gönlümde günün birinde de tersanelerinizde yerli harp gemilerinin yapılması umudunu uyandırdı. Şimdiki gemilerimizi ya İngiltereden, ya İtalyadan veya Almanyadan satın almışızdır. Hatta Gayret muhribimiz bu son harpte bize teslim edilmeden kullanılmış, ve Amerikada baştarafı tâmir görmüş, ön tarafındaki stil değişikliği göze batır bir görünüm almıştır.

Rader âletleriyle Denizaltı dâfi âletini de ilk defa burda görüyordum. Revirinden yemek yerlerine, telsiz tertibatından radyo cihazlarına, elektrik tesislerine kadar her çeşit ihtiyaca cevap veren varlıkları temâşadan insan, haz duyuyor. Bilhassa harbin büyük silâhlarından biri olan ve her biri 1200 kg. ağırlığında ve 15 mil süratle seyreden torpidolarla özel önemleri bulunan su bombaları toplarını şöyle bir gözden geçirmek beni, medeniyet denilen varlığın manası, beşer tekâmülünün korku sonuçları ve vatan savunmasının kutsa kahramanlı içinde Türk denizcilerinin mevkii üzerinde bir hayli düşündürdü.

Bu düşünce içinde dalgınlaşmış olarak bu ziyarette bulunmayan Adatepe, Kocate, Zafertepe ve Tınaztepe muhriplerini, Sakarya, Saldıray, Yıldırıy, İkinci İnönü, Gür denizaltılarını hayal ederek Dumlupınar denizaltısına yanaştık. Denizaltıların Hücum denizaltıları ve Mayın atabilen denizaltılar diye iki tipe ayrıldıklarını ve mayınların da saldırma ve ya savunma maksadları ile kullanıldığını falan biliyordum; ama ne denizaltını gezmiş, ne

mayın görmüştüm. Denizaltı hayatının bir fedakârlık olduğunu da ancak o dar kapaklar arasından geçerek, o ağırca havayı teneffüs ettikten ve elektrik ışığından başka her türlü ziya ile iligim kesildikten sonra anladım. Fakat yine vatani korumak için böyle güç işlerde çalışmanın şeref ve gururunu da derhal düşündüm. Bana ilkin geminin dalma ve ayar sarnıçları anlatıldı. Gemiye her giren ve çıkan ağırlığın kontrol edildiğini, ayar sarnıcında bir miktar su varken bütün geminin hamulesiyle « + — » sıfır durumunda olduğunu, denizaltılarında yalnız konserve yemek yenildiğini, bunlarda ana maddenin tazyıklı hava olduğunu ve gemi faaliyetinde havanın oynadığı üstün rolü (teneffüste, çalışmada, elektrik bataryalarında) kitaplardan okutarak değil, tecrübe ile ve bir daha unutmamak üzere öğrenmiş oluyorum. Refakatimdeki Yüzbaşı Edip Ağıcı, esas itibariyle denizaltı subaylığından yetişmiş olduğu için gördüğümüz her âlet, her vasıta hakkında yeter derecede bilgi vermekten çekinmiyordu. Önce baş ve kıktaki ufki dümenlerin hareket esnasındaki durumlarını, güverte altındaki mukavim tekneyi, zeminin başındaki ağ maniasını kesici destereyi inceledik. Sonra torpitolar başında durduk. Torpitoların top ve mermi kısımları, hedefe atılışı v. s. hakkında verilen izahatı bir okul talebesi gibi dikkatle dinliyordum. Âdeta yeni ve bilmediğim bir âlem içideyim gibi geliyordu. Hele kulede Preskopun çalıştırılarak benim, olduğum yerden binaları, sonra başka tarafa çevrilince harp gemilerimizi görmem ayrı bir şey oldu.

Burada gördüğüm avcı botu ile sevgili ve şanlı Yavuzdan ayrıca bahsetmiyeceğim. Bütün donanma parçalarında görülen ruh

(Devam : Sayfa 18 da)

TOPRAK KANUNU VETERİNERLİK CEPHESİ

Her sene Küçük Menderes arazisinde toplanan
Hayvanlar ve planlı Hayvancılık mes'elesi

Y A Z A N :

Dr. Vet. Sıtkı Şükrü Pamirtan

— III —

Geçen yazımızda Toprak kanunun Veterinerlik cephesinin ilmi ve tarihi etüdlerini yazmıştık.

Strobon'un Coğrafiyasından önemli notlar alarak yazdığımız bu mevzu üzerinde (Eski Ege bölgesinin Milyonları.) hakkında hem düntü, hemde bugünü tetkik etmek çok faydalı bir iş olacaktır.

Toprak davamızda ilk önce düşünülmesi lazım gelen işlerden biri de (Planlı Hayvancılık) meselesidir.

Bu husustaki mahalli etüdlerimi, birde İzmir Vet. müdürü arkadaşımızın fikir ve kanaatlarıyla karşılaştırmak için ziyaretlerine gittim.

Yalnız memleket menfaatları bakımından ele aldığımız bu önemli hayvancılık davası üzerinde konuşurken, sözlerini şöyle bitirdi:

— Evet çok haklısınız. Yalnız Toprak Kanunun tatbikatı üzerinde çalışmak üzere merkezden bir veteriner arkadaşımızda komisyonda vazife aldığını işittim. Bakalım bu arkadaş sizin bu haklı düşünceleriniz üzerinde konuşabilmek için kanuni bir salâhiyeti haizmidir?

Tire havalisinde Toprak tevziatı yapacak olan komisyonun oraya gittiğini sizin gibi bende gazetelerde okumuştum.

Tarım Bakanlığında bu hususta bize gelen önemli emirler gereğince bu komisyo-

nun Veteriner müdürlüğü ile de iş birliği yapacağını umit ediyorum. Bende sizin önemle ele aldığınız bu (Planlı Hayvancılık) işine taraftarım. Tarih ve ilmi dokümanlarla tesbit ettiğiniz gibi, küçük Menderes Bölgesindeki iklim şartları sebebiyle, buralarda kışı geçirmek üzere civar vilayetlerden toplanmakta olan binlerce hayvan için, esaslı tedbirler düşünmek çok yerinde bir hareket olacaktır) dedi...

Küçük Menderes bölgesinde toplanmakta olan bu onbinlerce hayvanın bu havalideki çiftlik sahipleri için-büyük bir kazanç temin ettiğini, fakat sürülerin sahipleri içinde şikâyet mevzu'u olabilecek insafsızca bir kazanç ve istismar vasıtası olduğunu tesbit etmek lazımdır.

Hayvan sahiplerinin ifadesine göre, vakitle uzak vilâyetlerden buralara kışı geçirmek için getirilen hayvanların herbiri için 5 10 kuruş otlama ve barınma ücreti alınırken yavaş yavaş 50 kuruşa çıkarılmış ve son harp yılları içinde bu işlerle uğraşan bir makam bulunmadığından hayvan başına on lira gibi ağır bir ücret alınmaya başlamış ve pek tabii olarak et fiyatları da alabildiğine yükselmiş, hatta bir çok sürü sahipleride çiftlik sahiplerine kul köle olmaksızın hayvanlarını dağıtmak ve bu işten vazgeçmek zorunda kalmışlardır.

Şimdi memleketin Et, Süt, Yağ Yun Yapacağı bakımından olduğu kadar sıhhat, enerji ve milli servet cephesinden üzerinde ısrarla durmak mecburiyetinde olduğumuz bu hayvancılık ve mer'a mes'elesini; Toprak kanunumuzun ana çizgileri içinde bulundurmamak gerekliydi.

Yani, Küçük Menderes bölgesindeki Toprak dağıtımında esas olarak Planlı hayvancılık işini ele almak suretile bu arazinin (Tarım ve Hayvancılık haritasında) gerek Merinos cinslerinin Atavik tandaslarını araştırmak, gerekse körpe kuzu ve temiz hayvan yetiştirmek bakımından esaslı bir haritasını yapmak ve bu program üzerinde yürüterek Toprak tevziatını ayarlamak icabederdi.

Şayet bu fikrin tatbikinde Tarım bakanlığı güç bir duruma gireceğini düşünecek olursa, Kanunda memleket hayvancılığı bakımından, dağıtacağı topraklar için kendi haritasında gösterdiği yeşil mer'alar da hayvan beslemek mecburiyetini şart koyar ve bu şartlara riayet edecek çiftlik sahiplerine, kendi arazilerinden mühim bir kısmını bırakmak suretiyle hayvancılığı teşvik eden güzel bir yol tutmuş olurdu.

Bizde hayvancılığı ileri götürmek için bundan başka pratik bir çaremiz yoktur. Ellerindeki binlerce dönüm arazi üzerinde hiç alın teri dökmeden her sene arazilerinde otlayan 40 50 bin misafir hayvan ardan on binlerce lira mera parası almış bulunan çiftlik sahiplerimizi hayvancılığa teşvik etmek için Toprak Kanununu birde bu bakımdan incelemek lazımdır. Aynı zamanda hayvan başına bir otlama ücreti tesbit etmelidir.

İşte şimdiye kadar bütün kavga ve kıyamet bundan kopuyordu, Bundan başka hayvanlardan alınmakta olan vergileri de kaldırmak suretile memlekette umumi hayat standardını gıda bakımından tazim edecek bereketli bir hayvancılık hareketi yaratmak

ve yabancı memleketlere ihraç edeceğimiz hayvanlardan alacağımız gümrük hasılatı ile hayvan vergilerini karşılamak daha kârlı bir iş olacaktır. Hayvan serveti bollasınca milli hayat ve hareket daha kudretli bir şekil alacaktır. Bunun için (Hayvan ihracat Kooperatifi)ne ihtiyaç vardır.

Birde Yem gıdası işimiz vardır. Hayvanlarımızı cebeli mubahtan kurtarıp yemle beslemek ve Planlı hayvancılık şartlarına riayet etmek zorundayız.

Türk köylüsünü toprak sahibi ederken onun hayvancılık işlerinin de aynı çerçeve içine sokmak mecburiyetindeyiz. Çünkü bu iki varlık birbirini ikmal eder. Hayvancılık olmayınca gübresiz ziraat da olamaz.

Küçük Menderes bölgesinde yetiştirilmekte olan hayvanlardan başka, her sene kışı geçirmek üzere (Bursa, Kutahya, Balıkesir) illerinden buralara getirilmekte bulunan On binlerce koyun ve sığırların hayvancılık ve milli ekonomi bakımından arz ettikleri manzara, bilhassa mer'a meselesi çok mühimdir.

Bu hayvanlar buralarda kışı geçirdikten sonra, ilkbaharda yavrularıyla birlikte iki üç misli bir yekûn tuttukları gibi, iklim şartlarının verdiği iyi imkanlar sebebiyle ilk körpe kuzu sevkياتına hizmet etmektedirler. İzmir, Ankara, İstanbul, Adalar, Yunanistan, İskenderiye pazarlarına evvelce Küçük Menderesten sevk edilen kuzuları ve sığırları tekrar Milli Ekonomi ve Ticaret hayatımıza mal etmeliyiz. Bu bölgenin müstesna durumu gözönünde tutularak, buralardaki hayvancılık hareketlerini öldürmemek için yeni hükûmetimizden cezri tedbirler bekliyoruz.

Tabiat kanunlarının bu araziye vermiş olduğu gerekli imkânlardan istifade etmek için bu havalide ziraatçılıktan ziyade Hayvancılığa çok önem vermeliyiz. Esasen orta Anadoludan buralara işçi ırgatlar gelmezse Rasyonel ve Randımanlı çiftçilik yapmak

(Devamı Sayfa 18 de)

Donanmamız İzmir Sula- rından Ayrılırken

(Sayfa 15 ten devam)

açıcı ve milli inancı kuvvetlendirici nizamı, kudreti... ayrı ayrı anlatmaya bir küçük makale kadrosu yetmez. Fakat Türk Denizciliğinin, göklerimizi süsleyen uçaklarımız, toprağımızın üstünde vekarla dolaşan ve yer titreten kahraman kara ordumuzun vasıtaları derecesinde gelişmiş, düzenli ve her türlü ihtimalâ hazır olduğunu müşahade etmenin sevincini, huzurunu ve şükran hislerini ifade etmeği vazife biliyorum.

İzmirli bir haftadan fazla misafirleri olarak sularını süsleyen şanlı Türk Donanmasına karşı duydukları hasret ve iştiağı biraz olsun avuttular. Yedi yıldır İzmir körfezi harp gemilerimizi kucaklamamıştı. Kurtuluşunun yıldönümünde ve vatan suları için ileri geri sözlerin işitildiği bir sırada donanmamızı yakında, içimizde görmek, Egelileri gerçekten minnet ve şükran hisleri ile mütaahassis etti. Onların ağzından denizcilerimize sesleniyoruz: "Barbarosun torunları, size güveniyoruz. Güle güle gidiniz. Sizi yine bekleriz".....

Dr. Abdülkadir Karahan

Toprak Kanunu

(Sayfa 17 den devam)

imkansızdır. Çünkü bu bölgelerdeki şehir ve köylerin nüfus durumu, ancak az miktarda bir ziraat işletmesine kafi gelmekte ve yalnız hayvancılık bakımından bir kıymet taşımaktadır.

Her şeyden önce Küçük Menderes bölgesi ile diğer hayvan yetiştirici bölgelerimizin bir Hayvancılık haritasını yaparak yeşil renkte gösterilen bu mer'a bölgelerini, coğrafiya kitaplarında ilk okuldan itibaren çocuklarıımıza ve çiftçilerimizle bütün yurttaşlara gösterilmelidir.

Devletin Tarım ve hayvancılık planı artık meydana çıkmalı ve herkes yüz yıllar boyunca bu plana göre sistemli şekilde çalışmalıdır.

Türk milletinin nüfus, gıda yaşama ve çalışma bakımından çok muhtaç bulunduğu bu plânlı hayvancılık işinde alâkalı Bakanlarımızla, Millet Vekillerimizin bu iş üzerinde incelemeler yapmalarını önemle rica ediyoruz.

Sıtkı Şükrü Pamırtan

SABAH UYKUSU

- Mihriban'a -

Horozlar söylüyor sabahın geldiğini,

Islak fecir dökülmüş taşlığına avlunun

Görmezsin ışıkların nasıl yükseldiğini,

Sen yine hâlâ sarhoş kollarında uykunun.

4 - Ağustos - 945

KEMAL GÖKSEL

Eski Türk Metinlerinden Bir Belge

İnceliyen : TARIK İŞİTMAN

Bu yaz Bolu halkevin'ne yeni verilmiş eserlerden ikisini incelemek fırsatını buldum. Bunlardan biri değerli ve tecrübeli tarih öğretmeni: Zekai Konrapanın hazırladığı ve birinci cildini Bolu halkevine verdiği Bolu Tarihi'dir (x) Diğer bu yazımda açıklamak istediğim çok ve orijinal bir çalışma olan (Oğuzlama) dır. Düzce de öğretmen arkadaşlarımızdan: Basri Gogol'un ortaya koyduğu yeni bir araştırmanın verimi olan bu eser, adeta Türk ilyadasının bir canlanmasıdır. Eserin aslı Dede korkuttan adapte şeklindedir. Lejanları ihtiva eden ve cidden Türk mefahirini en temiz bir dille ifadelendiren Basri Gogol bize temiz bir kahramanlık destanı yaratmış denebilir ve taktire değer. Esasen bu taktiri Türk dil kurumu bizim açiz taktirimizden önce göz önünde tutmuş Basri'yi değerlendirmiştir. Eser Oğuzlamanın manzum bir adapdasyonu halindedir. milli tarihimizin şirleştirilmiş bir şekildedir. (Türk handan, Cengiz) hana kadar devam eden çeşitli örneklerle bezenmiştir. örnekler şunlardır.

- 1 — Deli Dümruş epizodundau bir ninn
- 2 — Savaş tasvirleri
- 3 — Bansi Böyruğün Türküleri.
- 4 — » » Silaya dönüşü
- 5 — Harp menkibeleri.

Eseri incelersek bize en temiz Türk dili ve âdet örnekleri verdiği görülür. Arkadaşımızı bu orjinal araştırmasından ve başarısından candan kutlarım. Bazı parçaları Bolu (abant) dergisinde ayınlanan Kopuz namenin güzel parçalarından bir kaçını bir kaç sayı da (Fikirlerde) yayınlamağı bir ilim ve Türklük borcu bildim. Bu sayıda bir savaş tasvirini veriyoruz. Gelecek sayıda bir ninni ve Epizodtan bir parça vereceğiz.

(Devamı Sayfa 21 de)

(*) Gelecek yazıda belirtilecektir.

947 yılı C.H.P. Sanaat mükâftı

Piyes müsabakasına katılma şartleri

1 — C. H. P. Sanat mükâfatı Piyes müsabakalarına katılmak isteyen piyes yazarlarının eserlerini 1947 yılı Ocak ayının 15-ine kadar C. H. Partisi Genel Sekterliğine vermiş olmaları veya bu eserleri bu tarihe kadar teahhütlü olarak postaya vermiş bulunmaları şarttır.

2 — Eserler eğer basılmış değilse, kâğıdın yalnız bir yüzüne yazılmış olmalı ve iki nüsha olarak gönderilmelir.

3 — Müsabakaya 1940 yılından sonra yazılmış ve basılmış veya basılmamış, oynan-

ma veya oynanmamış telif eserler kabul edilecektir.

4 — Gösterilen eserlere rumuz konmayacak, sahiplerin açık isim adresleri bulunacaktır.

5 — Müsabakada birinci gelene 3000 ikinci gelene 2000 üçüncü gelene 1000 lira mükâfat verilecektir

6 — Eserleri tetkik edecek olan jüri heyeti C.H.P. Genel sekreterliğine müracaatı üzerine İstanbul Üniversitesi, Ankara Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi. Devlet Konservatuvarı ve İstanbul şehir tiyatrosunda seçilecek üç eser zat ile C.H.P. Genel Sekreterliği tarafından bu alanda tanınmış şahsiyetler arasında doğrudan doğruya seçilecek üç zattan müteşekkil olacaktır.

7 — Müsabaka neticesi 23 / Şubat / 1947 Pazar günü ilan edilecektir.

8 — Müsabakada derece kazanan eserleri bastırmak, Halkevinde ve Halkodalarında temsil ettirmek hakkı C.H.P. Genel Sekreterliğine ait olacaktır Yazarı isterse eserini Halk evi dışında temsil ettirebilir.

Halk Edebiyatı araştırmaları

ELESGER'in Neşr edilmemiş şiirleri

Hikmet Dizdaroğlu

Bağlanıftı gönül kuşu
Dolanır bu murg'i ruhum
Hesteyem yalvarıram men

Gözel hanım clvelenif
Görenleri mecnun eyler
Ala gözü şöyle verir
Çeğneyin (?) her irengi çalır
Berattır bihiştten gelif

Gözel keklik al bezenif
Silkinif de gerdan çeker
Libası endamından hoş

Gözelliği cemi veriftir

Bir bele terlan gözele
Dosta mehriban gözele
Zülfü perişan gözele
Oluptur mehman gözele
Hekimü Lokman gözele.

Gözellerin şalı kimi
Leyli'nin sevdası kimi
Göğler Süreyya'sı kimi
Bir tavus cıgası kimi
Geydirif gilman gözele.

Gözeller hasından güzel
Gözeller sonasından güzel
Endam libasından güzel

Halik'ı Subhan gözele. (xxx)

xx) Dügün: On mızralı kıtalardan ibaret ve düğünler-
de söylenen şen türkülerine denir. (F.
Saltık, Çınaraltı, sayı: 3).

xxx) Bu mızralar tesbit edilememiştir.

Gör neçe halatı (22) verdi
Arif isen, çli ruhsan
Gözlerinde ayıp yohtu
Yerde, göğde mışın yohtu
Koy gözellerin cümlesi
Meiül gönlüm açtı güzel
Can sana peşkâstı güzel
Kaşın güzel kaştı güzel
Bak hamı (23) dan baştı güzel
Olsunlar kurvan gözele

BAĞLAMA

— R —

— 41 —

Bugün bir heyvanat gördüm Zenbur kimi
şan verir.

Hüregi (24) ejdeha kimi nefesi dumau verir
Ne yerededi, ne göğdedi ne're vurur as(ü)mana
Ne dili var, ne danişar sinesinde yan verir
Beşare ELESGER diyer kıl sözünü mühteser
Âb-ı hayat ki degende olur o dem

Bu muammayı tapar firk eyliyen seraser
Eğer ki avam olsada sıdkına güman verir.
(DEĞİRMEN)

SON

LÜGATLAR: (1) Şöyle: Şule. (2) Ağıl: Akıl. (8)
Sıgal; Boy. (4) Goşun goşvar; Ordu. (5) Kızıl: Altın.
(6) Cür: Çeşit. tü-lü. Biçim. (7) kıya; Kenar. (8) Te'ne:
Ta'n, ayıplama. (9) Mağa: Bana. (10) Zemistan: Kış.
(11) Leng: Çıkma. (12) Gürbe; Kedi. (13) Şr: Arslan.
(14) Muş: Fare. (15) Pelenk: Kaplan. (16) Pey - endaz
(Pay - endaz): Bir kimsenin geçeceği yere serilen halı
kilim vesaire. (17) Havar: Haber. (18) Zivil: Zibil pislik,
(19) Henek: Şaka. (20) Senek: Testi (21.) Hesav: Hesap
(22) Halat: Bağlık, bir kız için verilen pa, mal esya.
(23) Hamı; Herkes. (24) Hürek: Ses, bağırma, feryat,
gürültü, homurtu. (25) Denge-ser; Baş dönmesi, kendin-
den geçme.

Şarkışla'da Bay Mehmet Kalkan'a :

İzmirde MEHMET EROL'a

Cevaplar

"Terbisten sonra", başlıklı hikâyenizde
"Mahmut Yasari", adlı yazınızı ve menzu-
menizi aldık.

"Mahmut Yasari", ye ait olanı, bir ka-
dirbilirlik ifadesi diye gelecek sayımızda
yayınlanacaktır.

Hikâyenizin konusu ve gerek anlatış tarzı
güzel değil. Kısada olsa lüzumsuz tasvirlerle
fazla yer vermişsiniz.

Manzumelerinize gelince; Beşini de dik-
katle gözden geçirdik Hiç birini yayınlan-
cak durumda bulmadık. Bu manzumelerde
"Kule-i Eyfel", gibi garip bir terkipte "Seki
gölüm basbayat", gibi kullanmışınız deyim-
lere tesadüf ettik.

Ayrıca "Gönlüme çalıyor sivrisine-
k saz,, "Oku ve sonra yut, bunlar elem satırı,,
şeklinde ne söylemek istediğinizi açıkça kes-
tiremediğimiz mızralar da var.

Manzum yazılarınız üzerinde çok uğraş-
manızı ve imlâya dikkat etmenizi tavsiye
edeceğiz.

İzmirde NAZIM EMSU'ya

"Ömür ve Ümit başlıklı şiirinizi okuduk.
Bir özellik taşımayan ve eskilerin "Hasiv,,
dedikleri doldurmalarla şişirilmiş bulunan
bu menzmede "Sevdanın şarabından içiyor
kaşık kaşık,, gibi lâkırdılarla "İşte bundan
düyaya yalancı dünya derler,, Kılıklı bey-
lik sözler mevcut...

Daha olgun ve itinalı yazılarınızı bek-
liyeceğiz.

"İzmir'e,, adlı şiirinizi, okuyamadığı-
mız için inceliyemedik. Bize göndereceğiniz
yazıları daktilo ettirmeniz lâzım. İlginize
teşekkür...

Savaş Tasvirlerinden

(Sayfa 19 dan devam)

Nâralar atılıp, gemler salınıp
Cenge tutuşuldu; Vakt: Ala tandır.
Kâfirle müsluman seçilmez oldu.
Şimdi yazı yuztu künge dumandır.
Durmadan işliyor yay, kılınç, cıda
Tolgalar. cephele kıpkızıl kandır.
Gene ağlayacak bir çok analar.
Çunki yere düşenler tümen tümendir.
Hey alpler; hey beyler! Kopmuş mu ola
Buncılayın uğraş hayli zamandır?

Tosdan apak olmuştur kaş, bıyık kirpikler
Çanelerden akıyor al kanlı karışık ter..
Sayısız çarpışlarla kılınçlaa kesmezlerdi.
Dövüş bitmiştir sanma, kati yaylar gizlendi
Tanrım, Tanrım! Bu böyle ne biçim ok
dövüşü?

Bu seçme batırları bile İrkildir düşul
Kırışlar durmaksızın kurulup boşanıyor.
Atılan nâralardan atlar kan kaşanıyor.
Örselendi kalkanlar, çağşadı demir donlar.
Oysa, yeni dövüşe başlamış gibi olar.
Üzengilerden şorul şorul akmakta al kan.
Gene haberleri yok alınan yaralardan.
Dopdoluyken boşaldı yüzer okluk sadaklar.
Sıra kementlerdedir, kement atışacaklar.
Çatlamaya başladı kalın kementler çat çat.
Yarılıyor, çöküyor gibi göyüzü kat kat!
Aradaki boğuşma son kertesini buldu.
Ölümün ne olduğu busbutun unutuldu.

Donanmamız İzmir Limanında

(Sayfa 8 den devam)

mesinden meydana gelen bir duygu ile çok realisttir. İnandığı daha çok gördükleridir.

İşte bu temiz ve sağlam duyguyu bilen ve göz önünde tutan yetkili insanlarımız güzel İzmirimizin yirmi dört yıldanberi gelen Dokuz Eylül heyecanına katılmak ve bu arada Egelilerin memleket heyecanını tazelemek üzere Donanmamızı İzmir'e gönderdi. On gün İzmir ve çevresindeki şehir ve kasabaların halkı akın akın Donanmamızı gezdi. kendi varlığınıza olan imanımızı bir kere daha tazeledi.

Şanlı donanmamız limanımızda kaldığı müddetçe İzmirin hayatına neşe ve gurur katmıştır. Donanmamız Limanımızdan ayrılırken Egelilerin kalplerinde tatlı hatıralarla beraber, anılatılmaz kıymette ateşlenmiş yurt duygularını da alkış olarak açık denizlere doğru çekip götürmüşlerdir.

Garra Sarmat

İ L Â N 1947 YILI C. H. P. Sanat Mükâfatı Müsabakası

- 1 — C. H. P. Genel Sekreterliğince bir piyes müsabakası açılmıştır.
- 2 — Bu müsabakaya 1940 yılından sonra yazılmış ve basılmış veya basılmamış, oynanmış veya oynanmamış, yalnız telif eserler kabul edilecektir.
- 3 — Müsabakada birinci gelene 3.000, ikinci gelene 2.000 ve üçüncü gelene de 1.000 lira mükâfat verilecektir.
- 4 — Bu müsabakaya katılma şartnameleri, C. H. P. Genel Sekreterliğinden ve bütün Halkevi Başkanlıklarından alınabilir.

(Aslının aynıdır.)

Halkevi Haberleri

Spor koluna bağlı Satranç şubesi tarafından tertipler ve on dört gün devam eden Satranç turnuvası sona ermiş ve kazananlara törenle Halkevimiz salonunda mükâfatlalar verilmiştir.

Güzel sanatlar kolumuz tarafından tertiplenen Halk Türküleri Konseri 9 ve 24,25 gecelerinde solonumuzda yapılmış. Halkın çok alaka gösterdiği bu konserleri 1154 kişi dinlemiştir.

Dil bayramının on dördüncü yıl dönümü münasebetiyle evimiz salonunda büyüklerimizimizin bulunmalarıyla bir tören yapılmıştır.

Güzel sanatlar kolumuzun tertiplediği ve İstanbul konservatuvarından mezun bayan Selma Göktepenin keman konseri yapılmış ve seçkin kimseler tarafından dinlenmiştir.

Düğün yapmak üzere müracaat eden üç kişinin düğünleri yapılmıştır.

İzmir ve civarı Sebze ve meyve Kooperatif birliği tarafından evimiz salonunda yıllık kongreleri yapılmıştır.

Kongre sonunda civar köylerden gelen murhaslara evimizin evvelce tedarik ettiği Meyve ve sebze hastalıkları hakkındaki broşürler dağıtılmıştır.

Türkiye İş Bankası'nın
Küçük Cari Hesaplar 1946 ikramiya Plânı
Çekilişler : 2 OCAK, 2 MAYIS, 27 AĞUSTOS, 30 ARALIK
Tarihlerinde yapılır.

1946 ikramiyeleri

2	Adet	ARSA			
1	»	3000	Lirahk	=	3000 Lira
2	»	2000	»	=	4000 »
3	»	1000	»	=	3000 »
8	»	500	»	=	4000 »
15	»	200	»	=	3000 »
35	»	100	»	=	3500 »
100	»	40	»	=	4000 »
150	»	20	»	=	3000 »
250	»	10	»	=	2500 »

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş ve faiz almış olmaz,
 aynı zamanda talihinizide denemiş olursunuz

Memlekette tasarruf hareketinin inkişafına hizmet arzusunda olan

OSMANLI BANKASI

Aile Sandığı Tasarruf Cüzdanı

Hesabına tevdiat yapanlara kur'a keşidesi suretiyle ikramiye tevziine karar vermiştir.

KUMBARA

**BİRE.
1000
VEREN
TARLADIR**

**TÜRKİYE
ZİRAAT
BANKASI**

**T. C.
ZİRAAT BANKASI
1946
İKRAMIYE PLÂNI**

Artırma hesaplarındaki paralar
 (50) liradan aşağı düşmiyenlere
 verilecek ikramiyeler:

4	Tane	1500	Lira
4	»	500	»
4	»	250	»
40	»	100	»
120	»	50	»
240	»	20	»
400	»	10	»

Çekilişler: 15 Şubat, 24 Nisan, 15 Ağustos 25
 Kasım, Çekilişlerde, ikramiye çıkmayan yerler
 için ayrıca 20 Haziran ve 10 Aralık da iki ilâve
 çekiliş daha yapılarak 6100 lira dağıtılacaktır.
 Fazla bilgi edinmek isteyenler. Banka şube ve
 Ajanlarına müracaat edilebilir.

Sahip ve Neşriyat M. Dr. M. SAY

Bas. yer : NEFASET Matbaası İzmir

TÜRK TARİH KURUMU

Kurum Adı: TÜRK TARİH KURUMU
Sicil No: 255.7.2/24/801594
DERGİLER FİKİRLER : İZMİR HALKEVİ DERGİSİ 320-323 (1946)
Markası: .MARKASIZ Bulunduğu Yer: Konusu: TÜRKÇE

